

Devlet Desteklerinden Yararlanacaklar İçin Rehber

İÇİNDEKİLER

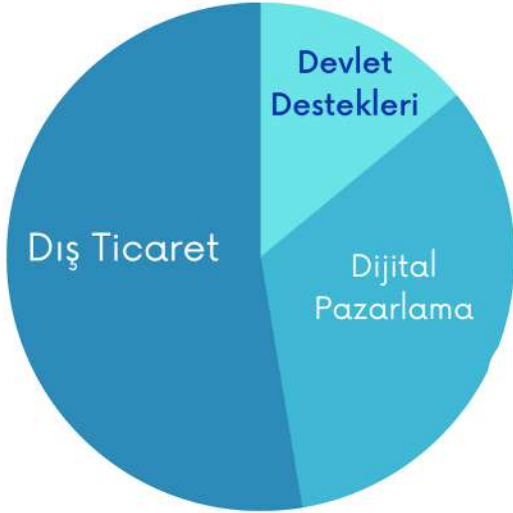
- 1.Önsöz
- 2.İçindekiler
- 3.Ticaret Bakanlığı Destekleri
- 4.Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Destekleri
- 5.KOSGEB Destekleri
- 6.Kalkınma Ajansları, Kredi Garanti Fonu, Türkiye Kalınma Bankası Destekleri
- 7.SGK İstihdam Teşvikleri
- 8.İşkur Teşvikleri
- 9.TÜBİTAK Teşvikleri
- 10.Tarım ve Orman Bakanlığı Teşvikleri
- 11.Kültür ve Turizm Bakanlığı Teşvikleri
- 12.Milli Eğitim Bakanlığı Teşvikleri
- 13.Diğer Bakanlıkların Teşvikleri

İhracat Mentorunuz

Küresel pazarları kazanmada devlet destekleri, dijital pazarlama ve ihracat danışmanlığıyla yanınızdayız.

Bize Ulaşın

İŞLETMENİZ EN ÇOK NEYE İHTİYAÇ DUYUYOR?

İşletmelerin

- %15'i devlet destekleri,
- %35'i dijital pazarlama,
- %55'i dış ticaret

konusunda desteğe ihtiyaç duyuyor.

BİZİ TANIYIN

İhracat Mentorunuz BAZ Girişim 2021 yılında Ankara'da ülkemiz firmalarına küresel pazarları kazanmada devlet destekleri, dijital pazarlama ve ihracat danışmanlığı hizmetleri sunmak üzere kurulmuştur.

ÖNSÖZ

Dünya ekonomisinde dış ticaretin payı giderek artıyor. Ekonomiler birbiriyle daha fazla iç içe geçiyor. Firmaların faaliyetlerini ulusal sınırların ötesine taşımalarının önemi giderek artıyor.

BAZ Girişim olarak dış ticaret alanındaki uzun yıllara dayanan tecrübemizi firmaların hizmetine sunmak için yola çıktık. Firmaların genel olarak ihracat, dijital pazarlama ve devlet desteklerini kullanmada sorunlarla karşılaştığını görüp firmalara bu konularda destek verebilecek entegre bir yapı geliştirdik.

Bu noktada, ihracata girişmeyi düşünen ve devlet desteklerinden yararlanmak isteyen firmalar için el kitabı olabilecek nitelikte "Devlet Desteklerinden Yararlanacaklar İçin Rehber" yayını hazırladık.

Rehberde, devlet desteklerine ilişkin temel başlıkları belirleyerek en özet ve anlaşılır haliyle sunmak istedik. Rehberin ülkemizin ihracatına katkı sağlamasını ümit ediyoruz.

Saygılarımızla,

Abdullah OSKAY
BAZ Girişim Kurucusu

DEVLET DESTEKLERİ REHBERİ

Türkiye’de yatırım, üretim ve ihracat yapmak isteyen bir iş insanı, yeni bir fikri/buluşu/tasarımı geliştirmek ve ticarileştirmek isteyen bir girişimci, tarımsal üretimi artırmak/sanayileştirmek isteyen bir iş insanı/çiftçi veya istihdama katkıda bulunmak isteyen bir müteşebbis, enerji ve üretimde yeşil dönüşümü sağlayarak rakiplerine göre avantaj yakalamak isteyen bir yatırımcı, işlerini geliştirmek isteyen bir KOBİ, kültür ve sanat ürünlerini pazarlamak isteyen bir sanatçı/yapımcı, sosyal gelişmeye katkıda bulunmak isteyen bir sivil toplum kuruluşu ya da istihdama katkıda bulunmak isteyen bir iş erbabı iseniz devlet desteklerinden yararlanarak ek kaynak almanız ve girişimlerinizi geliştirmeniz mümkündür.

Devlet destekleri, nakdi veya gayrinakdi biçimde, proje bazında veya proje gerektirmeden otomatik biçimde, değişik devlet kurumları aracılığıyla sağlanmaktadır. Bunların bir kısmına hibe ve bir kısmına da geri ödemeli olacak biçimde erişmek mümkündür. Bu bağlamda sağlanan destekler çok çeşitlendirilmiş olup halen uygulanmakta olan desteklere şu kurumlar/birimler aracılığıyla ulaşmak olasıdır:

- Ticaret Bakanlığı,
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı,
- KOSGEB,
- Kalkınma Ajansları,
- Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası
- KGF (Kredi Garanti Fonu) A.Ş.,
- SGK (Sosyal Güvenlik Kurumu),
- İŞKUR (Türkiye İş Kurumu),
- TÜBİTAK (Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu),
- Ticaret Bakanlığı,
- Türk Eximbank,
- Tarım ve Orman Bakanlığı,
- Çevre Şehircilik ve İklim Bakanlığı,
- Sağlık Bakanlığı,
- Kültür ve Turizm Bakanlığı,
- Aile, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı,
- Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü (İçişleri Bakanlığı),
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı,
- TKDK (Tarımsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu) Destekleri,
- Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı,
- Gençlik ve Spor Bakanlığı (Nisan 2023 itibarıyla aktif değil).

Bu rehber, Nisan 2023 döneminde açık olan değişik devlet kurumları tarafından verilen destek konularının tamamını kapsamaktadır (Rehberde kamu bankaları tarafından uygulanan kredi destek programları ile TESKOMB tarafından uygulanan kredi-kefalet programı yer almamaktadır.) Bununla birlikte, destek mekanizmalarının aşırı dinamik olduğu gözönünde bulundurularak ilgili kurumlarla veya danışmanlık kurumlarınızla temasta kalınması uygun olacaktır.

Ticaret Bakanlığı, ülkemizde ihracatın artırılmasından sorumlu kuruluştur. Ticaret Bakanlığının mal, hizmet ve e-ihracat destekleri olmak üzere destekleri mevcuttur.

Mal ihracatına ilişkin destekler oldukça geniş ve çeşitlidir. Destekleri KOBİ mahiyetindeki firmalar ve büyük ölçekli firmalar olarak ikiye ayırmak mümkündür. KOBİ mahiyetindeki firmalar için yurtdışında markanızın kaydı, markanızın korunmasına ilişkin diğer giderler, fuarlara katılım, pazar araştırması yapma, küresel tedarik zincirlerine katılım gibi farklı destekler mevcuttur. Daha büyük ölçekli firmaların ise belirli standartlar dahilinde Turquality destek programından yararlanması mümkündür.

Hizmet ihracatı destekleri mal ihracatı desteklerinden farklıdır. Mal ihracatı sınırdan geçen mala odaklanırken, hizmet ihracatında hizmetin sağlandığı yer ve çeşidi oldukça farklılaşabilmektedir. Yurtdışından öğrenci ve hasta getirme, yazılım ve kültürel ürünler ihracatı gerçekleştirme, sporcu getirme, yeşil dönüşüm, lojistik, yönetim danışmanlığı gibi birçok farklı hizmet sektöründe destekler bulunmaktadır.

E-ihracata ilişkin destekler de oldukça çeşitlidir. Pazara Giriş Rapor Desteği, Dijital Pazaryeri Tanıtım Desteği, E-Ihracat Tanıtım Desteği, Sipariş Karşılama Hizmeti Desteği, Yurt Dışı Depo Kira Desteği, Sipariş Karşılama Hizmeti Desteği, Yurt Dışı Pazaryeri Entegrasyon Desteği, Çevrimiçi Mağaza Ve Hedef Ülke E-Ticaret Paydaşlarından Alınan Hizmetler Desteği, Pazaryeri Komisyon Gideri Desteği, gibi destekler e-ihracat yapan firmalara sağlanmaktadır.

Ticaret Bakanlığının serbest bölgelerde ihracat odaklı çalışan başta üretici firmalara da kurumlar ve gelir vergisi muafiyeti başta olmak üzere sağladığı avantajlar bulunmaktadır.

Ticaret Bakanlığının sağladığı diğer önemli uygulamalar ise dahilde ve hariçte işleme rejimleri kapsamında ihracat ve ithalatta uygulanan bazı gümrük düzenlemeleri ve vergilerinin belirli bir süre askıya alınması gibi düzenlemelerdir.

Ticaret Bakanlığının bazı tarımsal ürünlerde ihracat iadesi uygulamaları da bulunmaktadır.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

CAZİBE MERKEZLERİ PROGRAMI YATIRIM DESTEĞİ

2018/11201 sayılı Cazibe Merkezleri Programı kapsamında Yatırımların Desteklenmesi Hakkında Karar uyarınca az gelişmiş bölgelerdeki yatırımları canlandırmak ve buralarda istihdam, üretim ve ihracatın artırılması ile bölgeler arası gelişmişlik farklılıklarının azaltılmasına yönelik yatırımların desteklenmesi öngörülmektedir. Buna yönelik, söz konusu bölgelere yapılacak yatırımlara sağlanan 6. Bölge Teşvikleri olarak anılan teşvik unsurları şunlardır:

i) KDV İstisnası, ii) Gümrük Vergisi Muafiyeti, iii) Vergi İndirimi, iv) Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği, v) Sigorta Primi Desteği, vi) Fâiz/Kâr Payı Desteği, vii) Yatırım Yeri Tahsisi, viii) Gelir Vergisi Stopaj Desteği, ix) Teşvik Belgeli yatırımlara sağlanan diğer teşvikler.

2018/11201 sayılı Karara 6 Şubat 2023 depremlerinden etkilenen il ve ilçelerdeki yatırımların da Cazibe Merkezi Programına alınması bir geçici maddeyle eklenmiş ve bu şekilde şu illerin sınırları içindeki yatırımlar bu karar kapsamında değerlendirmeye alınmıştır:

Adıyaman, Ağrı, Ardahan, Batman, Bayburt, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Elâzığ, Erzincan, Erzurum, Gümüşhane, Hakkâri, Iğdır, Kars, Kilis, Malatya, Mardin, Muş, Siirt, Sivas, Demirağ Organize Sanayi Bölgesinde gerçekleştirilecek imalat sanayi yatırımları (US97 Kodu: 15-37)), Şanlıurfa, Şırnak, Tunceli, Van.

Buna göre Cazibe Merkezleri Programı Değerlendirme Komitesi tarafından yapılacak değerlendirme sonucu adı geçen illerde organize sanayi bölgesi veya endüstri bölgesinde gerçekleştirilecek olan ve asgari 2 milyon TL yatırım tutarı şartını sağlayan İmalat sanayii (US-97 Kodu: 15-37) yatırımları ile asgari 200 kişilik istihdam sağlayan çağrı merkezleri ve ANSI/TIA-942 veya Uptime Institute TIER-3 veya üstü seviyede olan ve asgari 5.000 m2 beyaz alan ihtiva eden veri merkezi yatırımları yapacak özel sektör işletmeleri de bu Programdan yararlanabilmektedir. Cazibe Merkezleri Programı Değerlendirme Komitesi tarafından yapılacak değerlendirme sonucu Programdan yararlanmaya hak kazanmayan projeler, 2012/3305 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar çerçevesinde yatırım teşvik belgesi ile sağlanan teşviklerden yararlanabilmektedir.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI PROJE BAZLI TEŞVİK SİSTEMİ

Asgari 1 Milyar TL sabit yatırım öngören Özel Sektör Kuruluşları 2016/9495 sayılı Yatırımlara Proje Bazlı Devlet Yardımı Verilmesine İlişkin Karar hükümlerinden yararlanabilmektedir. Bu yatırımların, ülkemizin mevcut durumda veya gelecekte ortaya çıkabilecek kritik ihtiyaçlarını karşılayacak, arz güvenliğini sağlayacak, dışa bağımlılığını azaltacak, teknolojik dönüşümünü gerçekleştirecek, yenilikçi, Ar-Ge yoğun ve yüksek katma değerli yatırımlar olması ve bunlara proje bazında destek verilmesi öngörülmektedir. Program kapsamında desteklemeye uygun bulunan projeler Cumhurbaşkanı Kararı ile Resmî Gazetede yayınlanmakta ve şu teşviklerden yararlanmaktadırlar:

- Gümrük vergisi muafiyeti,
- KDV istisnası,
- KDV iadesi,
- Vergi indirim veya istisnası,
- Sigorta primi işveren hissesi desteği,
- Gelir vergisi stopajı desteği,
- Nitelikli personel desteği,
- Faiz veya kâr payı desteği,
- Sermaye katkısı,
- Enerji desteği,
- Kamu alım garantisi,
- Yatırım yeri tahsis,
- Altyapı desteği,
- Kanunlarla getirilen izin, tahsis, ruhsat, lisans ve tesciller ile diğer yasal ve idari süreçlerde kolaylaştırıcı düzenleme yapılması,
- Hibe desteği

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI AR-GE MERKEZİ VE TASARIM MERKEZİ TEŞVİKLERİ

Ar-Ge ve yenilik projelerini veya sözleşme çerçevesinde siparişe dayalı olarak yürütülen ArGe ve yenilik faaliyetlerini gerçekleştirmek üzere kurulan ve kuruluşların, organizasyon yapısı içinde ayrı bir birim şeklinde örgütlenmiş, münhasıran yurt içinde araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunan ve en az belirtilen sayıda Ar-Ge personeli istihdam eden birimler ile Tasarım projelerini veya sözleşme çerçevesinde siparişe dayalı olarak yürütülen tasarım faaliyetlerini gerçekleştirmek üzere ayrı bir birim şeklinde örgütlenmiş, münhasıran yurt içinde tasarım faaliyetlerinde bulunan ve en az 10 tam zamanlı tasarım personeli istihdam eden birimler şu teşviklerden yararlanabilmektedir:

- Vergiye tabi kazancın tespitinde indirim,
- Vergiye tabi kazancın tespitinde performansa dayalı ilave indirim,
- Siparişe dayalı Ar-Ge, Yenilik ve Tasarım Faaliyetlerinin vergiye tabi kazancın tespitinde indirim unsuru olarak kabul edilmesi,
- Personele ait gelir vergisi stopajı indirimi,
- Temel bilimler mezunu personel istihdam desteği (Sadece Ar-Ge Merkezleri için geçerlidir),
- Sigorta primi işveren hissesi desteği,
- Damga vergisi istisnası,
- Gümrük vergisi istisnası,
- Yarı veya tam zamanlı üniversite öğretim elemanı istihdam imkânı,
- Yabancı uyruklu personel çalıştırmada kolaylık.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI AR-GE MERKEZİ VE TASARIM MERKEZİ TEŞVİKLERİ

Ar-Ge ve yenilik projelerini veya sözleşme çerçevesinde siparişe dayalı olarak yürütülen ArGe ve yenilik faaliyetlerini gerçekleştirmek üzere kurulan ve kuruluşların, organizasyon yapısı içinde ayrı bir birim şeklinde örgütlenmiş, münhasıran yurt içinde araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunan ve en az belirtilen sayıda Ar-Ge personeli istihdam eden birimler ile tasarım projelerini veya sözleşme çerçevesinde siparişe dayalı olarak yürütülen tasarım faaliyetlerini gerçekleştirmek üzere ayrı bir birim şeklinde örgütlenmiş, münhasıran yurt içinde tasarım faaliyetlerinde bulunan ve en az 10 tam zamanlı tasarım personeli istihdam eden birimler şu teşviklerden yararlanabilmektedir:

- Vergiye tabi kazancın tespitinde indirim,
- Vergiye tabi kazancın tespitinde performansa dayalı ilave indirim,
- Siparişe dayalı Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerinin, vergiye tabi kazancın tespitinde indirim unsuru olarak kabul edilmesi,
- Personele ait gelir vergisi stopajı indirimi,
- Temel bilimler mezunu personel istihdam desteği (Sadece Ar-Ge Merkezleri için geçerlidir),
- Sigorta primi işveren hissesi desteği,
- Damga vergisi istisnası,
- Gümrük vergisi istisnası,
- Yarı veya tam zamanlı üniversite öğretim elemanı istihdam imkânı,
- Yabancı uyruklu personel çalıştırmada kolaylık.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI TEKNOLOJİ GELİŞTİRME BÖLGELERİ VE OSB'LERDEKİ YATIRIMLARA SAĞLANAN TEŞVİKLER

(TGB) ya da İhtisas Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde (İhtisas TGB) yapacağı yatırımlar şu desteklerden yararlanabilmektedir:

- Vergiye tabi kazancın tespitinde indirim,
- Kuluçka merkezinde yer alan girişimler için indirimli kira ücreti uygulaması,
- Kazançlar için gelir ve kurumlar vergisi istisnası,
- İthal eşya için vergi ve harç istisnaları,
- Çalışan gelir vergisi stopajı istisnası,
- SGK primi işveren hissesinin yarısı oranında desteklenmesi
- Temel bilimler alanlarında en az lisans derecesine sahip personel istihdamına yönelik ücret desteği,
- Yazılım satışında KDV istisnası,
- Girişim Sermayesi yatırımlarına vergisel teşvik,
- Kamu kurum ve kuruluşları ile üniversite personeli için TGB'lerde çalışma imkânı,
- Üniversite öğretim üyeleri için TGB'lerde şirket kurma, ortak olma ve/veya yönetimlerinde görev alma imkânı,
- Yabancı uyruklu personel çalıştırmada kolaylık
- Teknolojik ürün yatırım izni.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca tescil edilen organize sanayi bölgelerinde faaliyet gösterecek kuruluşlar şu teşviklerden yararlanabilmektedir:

- Parsel tahsislerinde indirimli bedel uygulaması,
- Arsa ve işyeri tahsisinde KDV istisnası,
- Arsa tahsisinde damga vergisi istisnası,
- Arsa tahsisinde tapu harcı istisnası,
- İnşaat ve yapı kullanma izin harçlarından istisna,
- Emlak vergisi istisnası,
- Yapı Denetim Kuruluşlarına Ödenecek Hizmet Bedeli İndirimi,
- Yatırım teşvik belgeli yatırımlara sağlanan diğer avantajlar.

İşbirliği Destek Programı

Program ile KOBİ'lerin birbirleriyle veya büyük işletmelerle ortak çalışma kültürünün geliştirilmesi ve karşılıklı fayda ve rekabet avantajı sağlayıcı nitelikte işbirlikleri tesis etmeleri amaçlanmaktadır. Bu çerçevede desteklenen alanlar şunlardır:

- Kapasite, verimlilik, ürün çeşitliliği ve kalitelerini artırmaları amacıyla ortak imalat,
- Müşteri istekleri ve pazarın talebinin karşılanması amacıyla ortak tasarım, ürün ve hizmet geliştirmeleri,
- Ürün ve hizmet kalitelerini geliştirmeleri amacıyla ortak laboratuvar,
- Pazar paylarını artırmaları ve marka imajı oluşturmaları amacıyla ortak pazarlama,
- Beceri ve kabiliyetlerini geliştirmeleri ve değer zincirlerine katılmaları amacıyla yapılan işbirlikleri,
- Bunlara benzer karşılıklı fayda sağlanan, maliyet düşürücü ve rekabet avantajı sağlayıcı nitelikteki işbirliği projeleri.

İşletme Geliştirme Destek Programı

Programın amacı küçük ve orta ölçekli işletmelerin rekabet güçlerinin, kurumsallaşma-markalaşma düzeylerinin ve ekonomideki paylarının arttırılması, kapasitelerinin geliştirilmesi ve öncelikli ihtiyaçlarının karşılanmasıdır.

Geleneksel Girişimci Destek Programı

Program ile KOSGEB girişimcilik eğitimlerini tamamlayan girişimcilerin kurduğu işletmelerin ilk dönemlerinde karşılaşılabilecekleri maddi yükü hafifleterek ayakları üzerinde kalmaları amaçlanmaktadır.

İleri Girişimci Destek Programı

Programın amacı KOSGEB ileri girişimcilik eğitimlerini tamamlayan girişimcilerin, stratejik öncelikler doğrultusunda belirlenen, sektörlerde kurduğu işletmelerin ilk dönemlerinde karşılaşılabilecekleri maddi yükü hafifleterek ayakları üzerinde kalmalarını sağlamaktır.

KOSGEB DESTEKLERİ - II

KOBİ Finansman Destek Programı

Programın amacı küçük ve orta ölçekli işletmelerin rekabet edebilirliklerini artırmak ve sanayide entegrasyonu ekonomik gelişmelere uygun biçimde gerçekleştirmek amacıyla işletmelerin kamu bankaları, özel bankalar ve katılım bankalarından uygun koşullarda nakdi kredi temin edebilmelerini sağlamaktır.

Yurtdışı Hızlandırıcı Destek Programı

Programın amacı AR-GE ve İnovasyon faaliyetleri ülkemizde gerçekleştirilen teknolojik ürünlerin uluslararası pazarlarda yer alması, yerli teknoloji yoğun başlangıç işletmelerinin gelişmiş girişimcilik ekosistemleri içerisinde yer alması ve ihracatın artırılmasıdır.

AR-GE, ÜR-GE ve İnovasyon Destek Programı

Program ile yeni bir ürün, yeni bir süreç ve/veya yeni bir hizmet üretmek veya iyileştirmek için bilim ve teknolojiye dayalı yeni fikirler geliştiren projeler desteklenmektedir. Ayrıca değişen pazar taleplerine ve teknolojik gelişmelere uyum sağlanması amacıyla yeni ürünlerin üretilmesi de amaçlanmaktadır.

Yeşil Dönüşüm Destek Programı

Programın amacı, KOBİ'lerin yeşil dönüşüm konusunda mevcut durumlarının tespit edilerek sorun ve ihtiyaçlarının belirlenmesi, gerekli stratejilerin oluşturulması, kapasitelerinin geliştirilmesi ve öncelikli ihtiyaçlarının karşılanmasıdır. Program kapsamında; elektrik motorları etüt hizmeti desteği, elektrik motorları değişim giderleri desteği, enerji etüt hizmeti desteği ve verimlilik artırıcı giderler desteği olmak üzere dört çeşit destek bulunmaktadır.

Stratejik Ürün Destek Programı

Programın amacı Türkiye'de orta-yüksek ve ileri teknoloji seviyeli sektörlerde, katma değeri yüksek ürünlere yönelik projelerin desteklenmesidir.

KOSGEB DESTEKLERİ - III

Sebze ve Meyve Soğuk Zincir Finansal Destek Programı

Programın amacı küçük ve orta ölçekli işletmelerin, sebze ve meyve zayıyatını azaltmak üzere soğuk zincir oluşturmaları sürecinde, finansal kiralama yöntemiyle temin edecekleri, yerli malı ve yeni soğuk hava ünitesi ve/veya soğutucu frigorifik kasa/ünite yatırımları için finansal kiralama faiz/kâr payı masraflarına katkı sağlanmasıdır.

KOBİ Teknolojik Ürün Yatırım (TEKNOYATIRIM) Destek Programı

Programın amacı

- Ar-Ge veya yenilik faaliyetleri sonucu ortaya çıkan ürünlerin üretimi ve ticarileştirilmesi ile
- Orta – yüksek ve yüksek teknoloji alanında yer alan ve cari işlemler hesabına katkı sağlayacak ürünlerin üretimini ve ticarileştirilmesini sağlamak amacıyla işletmelerin yatırımlarını desteklemeyi sağlamaktır.

Yurtdışı Pazar Destek Programı

Programın amacı küçük ve orta ölçekli işletmeleri yurt dışına açmak ve KOBİ'lerin yurt dışı pazar paylarını artırmaktır.

İş Planı Ödülü Destek Programı

Programın amacı ile girişimcilik ekosisteminde yer alan aktörler ile işbirliği yapılarak girişimcilerin iş kurma ve yürütme konularında teşvik edilmesi için girişimcilik konulu yarışmalar sonucunda başarılı bulunan iş planlarının/iş fikirlerinin/iş modellerinin ödüllendirilmesidir.

İŞGEM/TEKMER Programı

Programın amacı, girişimcilik ekosisteminde yer alan aktörler arası işbirliği ile ulusal plan ve programlar doğrultusunda işletmelerin kurulmasını ve sürdürülmesini sağlamak için inkübasyon hizmetleri sağlayacak yapıların kurulması ve işletilmesine destek sağlamaktır.

KALKINMA AJANSLARI TÜRKİYE KALKINMA BANKASI KREDİ GARANTİ FONU

Kalkınma Ajansı Destek Programları: Türkiye’de halen faaliyette bulunan 26 adet Kalkınma Ajansı bulunmaktadır. Ajanslar, kendi bölgeleri içinde mukim kar amacı güden ya da gütmeyen kuruluşlara zaman zaman teknik, sosyal, mali destek programları açmaktadır. Söz konusu programlar değişik sektörlerle yönelik olarak açılabilmekte ve bazı kuruluşlarla ortak olarak da yürütülebilmektedir.

Türkiye Kalkınma Bankası Yatırıma Destek Kredisi: Kredinin amacı, Türkiye’nin sürdürülebilir kalkınma hedefleri doğrultusunda, dışa bağımlılığı ve cari açığı azaltan, ithal ikamesi yaratan, yerleştirmeye katkıda bulunan, ihracatı artıran, yeni istihdam yaratan, verimliliği ve katma değeri yüksek üretim yapan yatırımları güçlendirmektir. Program kapsamında 10 yıla kadar vadeli, TL cinsinden, düşük sabit faiz oranıyla yatırım kredisi imkânı sunulmaktadır.

Türkiye Kalkınma Bankası Diğer Kredi Ürünleri: Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası tarafından sanayi, yenilenebilir enerji, enerji ve kaynak verimliliği, turizm yatırımları, eğitim ve sağlık yatırımları için uygun koşullarda yatırım kredisi sağlanabilmektedir.

Kredi Garanti Fonu Ürünleri: Kredi Garanti Fonu A.Ş. işletmelerin ihtiyaç duyduğu finansmana belirli şartlar altında kefil olan, ortakları arasında kamu, meslek örgütleri ve özel kurum ve kuruluşların yer aldığı bir fon şirketidir. KGF tarafından Portföy Garanti Sistemi (PGS), Portföy Garanti Sistemi Dışı Kefalet (PLS) ve Doğrudan Kefalet olmak üzere 3 tür sistem uygulanmaktadır.

PGS’de KGF ortağı olan banka tarafından işletmeye verilmesi onaylanan ve kefaleti banka aracılığıyla KGF’den istenen krediye KGF tarafından sadece uygunluk kriteri kontrolü uygulanmaktadır. Kredi için KGF tarafından banka gibi ayrı bir değerlendirme yapılmamaktadır. PLS’de KGF ortağı olan banka tarafından işletmeye verilmesi onaylanan ve kefaleti banka aracılığıyla KGF’den istenen krediye KGF tarafından 7 iş günü içinde kredi değerlendirme süreci uygulanmaktadır. Doğrudan kefalet sisteminde ise banka kredisi söz konusu olmayıp; KGF ile kefalet anlaşması bulunan kurumlardan geri ödemeli destek almaya hak kazanmış firmalar başvuru sonrasında ayrı ayrı incelenmekte ve uygun görülenler için destek sağlayıcı kuruma hitaben teminat mektubu verilmektedir.

- **5 Puanlık İşveren Hissesi Desteği:** 5510 sayılı Kanun 81/1(i) maddesine uyan çalışanlar için uygulanan destek.
- **Yurtdışına Götürelen/Gönderilen Sigortalılar İçin Prim İndirimi Desteği:** Sosyal güvenlik destek primine tabi çalışanlar, Libya'da çalışanlar, zorunlu staja tabi tutulan öğrenciler, aday çırak, çırak ve işletmelerde mesleki eğitim gören öğrenciler, iş kaybı tazminatı alanlar ve harp malulleri ile vazife malullüğü aylığı alanlar için bu indirimden yararlanılamaz. 5 Puan indirim (5510 - 81/1(i)) ile birlikte uygulanmaz.
- **İlave 6 Puanlık İndirim Desteği:** 5510 sayılı Kanun 81/2 maddesine uyan çalışanlar için
- **3305 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararlar Çerçevesinde Uygulanan Sigorta Primi Teşviki**
- **Genç ve Kadın İstihdamı ile Mesleki Belgesi Olan Sigortalı İstihdamı Halinde Uygulanan Prim Desteği:** 4447 sayılı Kanun Geçici 10. Maddesine uygun çalışanlar için uygulanan destek
- **Engelli Sigortalı İstihdamında Sigorta Primi Teşviki:** 4857 sayılı Kanun 30. Maddesine uygun çalışanlar.
- **Araştırma Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi:** 5746 sayılı Kanunun 3. Maddesine uygun çalışanlar için
- **Kültür Yatırımları ve Girişimlerine Sigorta Prim Teşviki:** 5225 sayılı Kanunun 5. Maddesine uygun koşullar için.
- **İşsizlik Ödeneği Alanların İstihdamı Halinde Sağlanan Teşvik Uygulaması:** 4447 sayılı Kanunun 50/5 maddesine uygun koşullar için.
- **İşbaşı Eğitim Programlarını Tamamlayanların İstihdamına İlişkin Teşvik:** 4447 sayılı Kanunun 15. Maddesine uygun koşullar için.
- **Sosyal Yardım Alanların İstihdamı Halinde Uygulanan Prim Teşviki:** 3294 sayılı Kanunun Ek 5. Maddesine uygun koşullar için.
- **Sosyal Hizmetlerden Faydalanan Kişilerin İstihdamı Halinde Uygulanan Teşvik:** 2828 sayılı Kanunun Ek 1. Maddesine uygun koşullar için.
- **İlave İstihdam Teşviki (Yeni Nesil Teşvik):** 4447 sayılı Kanunun Geçici 19. Maddesine uygun koşullar için.
- **Çok Tehlikeli Sınıfta Yer Alan İşyerlerinde İşsizlik Sigortası İşveren Hissesi Teşviki Uygulaması:** 4447 sayılı Kanunun Ek 4. Maddesine uygun koşullar için.
- **Genç Girişimci Desteği:** 5510 sayılı Kanunun 81/k Maddesine uygun koşullar için.
- **4B (Bağ-Kur) 5 Puan Teşviki:** 5510 sayılı Kanunun 81/j Maddesine uygun koşullar için.
- **Asgari Ücret Desteği:** 5510 sayılı Kanunun Geçici 80. Maddesine uygun koşullar için.
- **İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetlerinin Desteklenmesi:** 6331 sayılı Kanunun 7. Maddesine uygun koşullar için.
- **Normalleşme Desteği:** 4447 sayılı Kanunun Geçici 26. Maddesine uygun koşullar için.
- **İstihdama Dönüş Primi Desteği:** 4447 sayılı Kanunun Geçici 27. Maddesine uygun koşullar için.
- **Artı İstihdam Desteği:** 4447 sayılı Kanunun 28. Maddesine uygun koşullar için.
- **Kredi Faiz veya Kar Payı Desteği:** 4447 sayılı Kanunun Geçici 31. Maddesine uygun koşullar için.

Mesleki Eğitim Kurs Programları

- İşsizlere meslek kazandırmak amaçlarıyla iş piyasasının ihtiyaç duyduğu alanlarda düzenlenen mesleki eğitim programlarıdır. İşbirliği yöntemi ile özel sektör işyerleriyle koordineli biçimde düzenlenen mesleki eğitim kurslarında işverenlerin en az beş sigortalı çalışana sahip olması gerekmektedir.
- İşverenlerin hâlihazırda çalışanı olan ancak yeterli niteliğe sahip olmayan ve/veya diğer mevzuatlarla belirlenen belgelere sahip olmayan çalışanlarının eğitilmesi ve belge sahibi olması için de işverenlere herhangi bir maliyeti olmadan "Çalışanların Mesleki Eğitimi" adı altında kurslar düzenlenmektedir.
- İşbaşı Eğitim Programlarına İŞKUR'a kayıtlı, en az 16 yaşında işsizler katılabilmekte olup, kursla en az 5 çalışanı olan işyerlerinde düzenlenebilmektedir. İşverenin, katılımcıların en az %70'ini 60 günden az olmamak üzere, program süresinin en az üç katı kadar süreyle istihdam etmesi gerekmektedir. Katılımcılara, meslek çeşidine göre günlük değişen tutarlarda günlük harçlık ödenebilmektedir, genel sağlık sigortası, iş kazası ve meslek hastalığı sigorta primleri karşılanmaktadır. İŞKUR'un yaptığı ödemeler dışında, işveren tarafından yapılan ve aylık brüt asgari ücretin yarısını geçmeyen fiili ödemelerin gelir vergisi kanunu gereğince vergi matrahından indirilmesi imkânı da bulunmaktadır.

İşbaşı Eğitim Programları

- İŞKUR'a kayıtlı, en az 16 yaşında işsizlerin katılabildiği kurs programlarıdır. Katılımcılara, meslek çeşidine göre günlük değişen tutarlarda günlük harçlık ödenebilmektedir, genel sağlık sigortası, iş kazası ve meslek hastalığı sigorta primleri karşılanmaktadır. İŞKUR'un yaptığı ödemeler dışında, işveren tarafından yapılan ve aylık brüt asgari ücretin yarısını geçmeyen fiili ödemelerin gelir vergisi kanunu gereğince vergi matrahından indirilmesi imkânı da bulunmaktadır.

İŞKUR Teşvikleri

- Kurslara ilişkin destekler; SGK primi işveren payı teşvikleri; Kadın, Genç ve Mesleki Yeterlilik Belgesi Olanların İstihdamı Teşviki; İlave İstihdam Teşviki; İlave İstihdam Ücret Desteği; İşsizlik Ödeneği Alanların İstihdamına Yönelik Teşvik; Asgari Ücret Desteği şeklindedir.

Kısa Çalışma Ödeneği

- Kriz veya zorlayıcı sebeplerle iş yerinde çalışmanın tamamen durması ya da çalışma süresinin en az 1/3 oranında azalması durumunda işçinin ödenemeyen ücretinin İŞKUR tarafından karşılanmasıdır. Kısa çalışma süresi en fazla 3 ay olup, İŞKUR'un çalışana ödediği ücret, brüt kazancının %60'ı ile sınırlandırılmıştır. Bu şekilde çalışana ödenen toplam miktar, asgari ücretim 1,5 katını geçemez.

1002 – Hızlı Destek Programı

Hızlı Destek Programının amacı, üniversitelerde, araştırma hastanelerinde ve araştırma enstitülerinde/istasyonlarında yürütülecek acil, kısa süreli, küçük bütçeli araştırma ve geliştirme projelerine destek sağlamaktır. Destek unsurları şunlardır:

- Makine ve teçhizat giderleri,
- Sarf giderleri,
- Hizmet alımları,
- Temsil ve tanıtma giderleri,
- Seyahat giderleri,
- Bursiyer ücretleri,
- Geçici işçi ücretleri (Yardımcı personel.)

1005- Ulusal Yeni Fikirler ve Ürünler Araştırma Destek Programı

Programın amacı; ülkemizde ihtiyaç duyulan, teknolojik dışa bağımlılığımızı azaltacak ve/veya ülkemizin rekabet gücünü artıracak ulusal/uluslararası yeni bir ürün/süreç/yöntem/model geliştirme amacına yönelik uygulamalı araştırma ve/veya deneysel geliştirme projelerinin desteklenmesidir.

Destek unsurları şunlardır:

- Makine ve teçhizat giderleri,
- Sarf giderleri,
- Hizmet alımları,
- Temsil ve tanıtma giderleri,
- Seyahat giderleri,
- Bursiyer ücretleri,
- Geçici işçi ücretleri (Yardımcı personel.)

1007 – Kamu Kurumları Araştırma ve Geliştirme Projelerini Destekleme Programı

Kamu kurumları tarafından tespit edilen sorunların çözümüne ve/veya ihtiyaçlara yönelik olarak ilan edilen çağrılara üniversiteler, kamu AR-GE birimleri ve özel kuruluşların bilgi birikimi, yetişmiş insan gücü ve alt yapı imkanları kullanılarak sunulan AR-GE nitelikli projeler desteklenmektedir.

1007 Programına sunulan projeler iki Araştırma Destek Grubu tarafından desteklenmektedir. Bu gruplar; KAMAG - Kamu Araştırmaları Destek Grubu ve SAVTAG - Savunma ve Güvenlik Teknolojileri Araştırma Destek Grubudur. Programa ait destek unsurları şunlardır:

- i) Makine ve teçhizat giderleri, ii) Sarf giderleri, iii) Hizmet alımları, iv) Temsil ve tanıtma giderleri, v) Seyahat giderleri, vi) Bursiyer ücretleri, vii) Geçici işçi ücretleri (Yardımcı personel.)

1071 – Uluslararası Araştırma Fonlarından Yararlanma Kapasitesinin ve Uluslararası AR-GE İşbirliklerine Katılımın Arttırılmasına Yönelik Destek Programı

1071 Programı Araştırma Projeleri Çağrılarının amacı yeni bilgilerin üretilmesi, bilimsel yorumların yapılması veya teknolojik problemlerin çözümlenmesi için sunulan, uluslararası özgünlük içeren ve literatüre katkı sağlayacak araştırma projelerinin desteklenmesidir.

1501- Sanayi AR-GE Projeleri Destekleme Programı

1501 Programı kapsamında, yenilik tanımı çerçevesinde; yeni bir ürün üretilmesi, mevcut bir ürünün geliştirilmesi, iyileştirilmesi, ürün kalitesi veya standardının yükseltilmesi veya maliyet düşürücü nitelikte yeni tekniklerin, yeni üretim teknolojilerinin geliştirilmesi konularında yürütülen AR-GE nitelikli projeler desteklenmektedir. Destek Unsurları şunlardır:

- Personel giderleri,
- Proje personeline ait proje kapsamındaki seyahat giderleri kapsamında; uçak, tren, otobüs, gemi ile yapılan şehirlerarası ve uluslararası ekonomi sınıfı ulaşım giderleri,
- Alet, teçhizat, yazılım ve yayın alım giderleri,
- Malzeme ve sarf giderleri,
- Yurt içi ve yurt dışı danışmanlık hizmeti ve diğer hizmet alım giderleri.

1503 – Proje Pazarları Destekleme Programı

1503 Programı ile üniversite/kamu araştırma merkez ve enstitülerindeki bilgi birikimi ve teknolojinin, Türkiye’de yerleşik ve proje sonuçlarını Türkiye’de uygulamayı taahhüt eden kuruluşların ihtiyaçları doğrultusunda, ürüne ya da sürece dönüştürülerek sanayiye aktarılması yoluyla ticarileştirilmesine katkı sağlamak amaçlanmaktadır. Destek Unsurları şunlardır:

- Basım ve kirtasiye giderleri,
- Posta ve kurye giderleri,
- Ulaşım ve konaklama giderleri.

1505 – Üniversite Sanayi İşbirliği Destek Programı

1505 Programı ile üniversite/kamu araştırma merkez ve enstitülerindeki bilgi birikimi ve teknolojinin, Türkiye’de yerleşik ve proje sonuçlarını Türkiye’de uygulamayı taahhüt eden kuruluşların ihtiyaçları doğrultusunda, ürüne ya da sürece dönüştürülerek sanayiye aktarılması yoluyla ticarileştirilmesine katkı sağlamak amaçlanmaktadır. Destek unsurları şunlardır: i) Personel ve bursiyer giderleri, ii) Seyahat giderleri, iii) Alet/Teçhizat/Yazılım/Yayın Alımları, iv) Hizmet Alımları, v) Malzeme Alımları, vi) Proje Teşvik İkramiyesi

1507 – KOBİ AR-GE Başlangıç Destek Programı

1507 Programı kapsamında, KOBİ’lerin, teknoloji ve yenilik kapasitelerinin geliştirilerek daha rekabetçi olmaları, sistematik proje yapabilmeleri, katma değeri yüksek ürün geliştirebilmeleri, kurumsal araştırma teknoloji geliştirme kültürüne sahip olmaları, ulusal ve uluslararası destek programlarında daha etkin yer almaları hedeflenmektedir. Destek unsurları şunlardır: i) Personel giderleri, ii) Proje personeline ait seyahat giderleri (ekonomi sınıfı ve şehir içi hariç), iii) Alet, teçhizat, yazılım ve yayın alım giderleri (üretim altyapısına yönelik giderler hariçtir), iv) Malzeme ve sarf giderleri, v) Yurt içi ve yurt dışı danışmanlık ve diğer hizmet alımı giderleri (MM ve AGY101 ve AGY301 dokümanlarının hazırlama giderleri dahildir.), vi) Türkiye’deki üniversitelere, TÜBİTAK’a bağlı Ar-Ge birimlerine, özel sektör ArGe kuruluşlarına ve benzeri Ar-Ge kurum ve kuruluşlarına yaptırılan Ar-Ge hizmeti giderleri.

1509 – Uluslararası Sanayi AR-GE Projeleri Destekleme Programı

1509 Programı kapsamında "araştırma ve deneysel geliştirme (AR-GE)", "teknolojik açıdan yeni veya iyileştirilmiş ürün", "teknolojik süreç yeniliği" odaklı projelerin oluşması amaçlanmaktadır. Destek unsurları şunlardır: i) Personel giderleri, ii) Seyahat giderleri, iii) Alet/Teçhizat/Yazılım/Yayın Alımları, iv) Yurtiçi Ar-Ge kuruluşlarına yaptırılan işler, v) Danışmanlık hizmeti, vi) Diğer hizmet alımları, vii) Malzeme alımları.

1515 – Öncül AR-GE Laboratuvarları Destekleme Programı

1515 Programı kapsamında; yeni bilgiler üretilmesi ve uygulanması, bilimsel yorumların yapılması, güncel ve gelecekte karşılaşılabilecek muhtemel teknolojik ve bilimsel problemlerin çözümüne yönelik çalışmalar yapılması, kavramsal doğrulama, yeni kuramsal çerçeveler oluşturulması amaçlı temel ve/veya uygulamalı araştırmaya dayanan faaliyetlerinin desteklenmesi amaçlanmaktadır. Destek unsurları şunlardır: i) Personel giderleri, ii) Danışmanlık ve eğitim giderleri, iii) Genel giderler.

1601 - Yenilik ve Girişimcilik Alanlarında Kapasite Artırılmasına Yönelik Destek Programı

1601 Programı TTO'ların (Teknoloji Transfer Ofisleri) asgari düzeyde faaliyetleri yürütebilecek yeni TTP'leri (Teknoloji Transfer Personeli) istihdam etmeleri veya bünyelerinde çalışmakta olan TTP'lerin sürekliliğini sağlamalarını teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Destekleme unsurları şunlardır:

- Personel giderleri,
- Hizmet alımı giderleri,
- Genel giderler,
- KDV indirimi

1602 - Patent Destek Programı

1602 Programı Türkiye kaynaklı ulusal ve uluslararası patent başvuru ve tescil sayısının artırılması, gerçek ve tüzel kişilerin patent başvurusu yapmaya teşvik edilmesi ve Türkiye menşeli patent sayısının artırılmasını amaçlamaktadır. Destek unsurları şunlardır:

- Uluslararası Patent Başvuru Desteğinde, Uluslararası Araştırma ve İnceleme Otoritesi olarak TÜRKPATENT'in seçilmesi durumunda WIPO tarafından ilan edilen başvuru ve araştırma ücretinin tamamının, Uluslararası Araştırma ve inceleme Otoritesi olarak TÜRKPATENT'in seçilmemesi durumunda %50'sinin karşılanması,
- Uluslararası İnceleme Raporu Desteği Kabul ofisi olarak TÜRKPATENT kullanılarak WIPO'ya yapılan PCT başvurularını takip eden ülke girişleri sonrasındaki inceleme raporları için destek verilmesi.
- Uluslararası Tescil Ödülü (EPO, JPO, USPTO, SIPO veya KIPO nezdinde patent belgesi alınması durumunda) olarak başvuru sahibine parasal ödül verilmesi.

• 1702 - Patent Tabanlı Teknoloji Transferi Destekleme Programı

- 1702 Patent Lisans Çağrısı ile yükseköğretim kurumları, araştırma altyapıları, kamu kurumları, kamu araştırma merkez ve enstitüleri ve erken aşama teknoloji şirketleri tarafından yürütülen araştırma, geliştirme ve yenilik projeleri sonucunda ortaya çıkan ve patent ile korunan teknolojilerin lisanslama veya devir yolu ile Türkiye'de yerleşik sermaye şirketlerine aktarılması hedeflenmektedir. Destek unsurları şunlardır:
  - Müşteri kuruluşun, çağrı duyurusunda belirtilen şartları taşıyan ve teknoloji sağlayıcı kuruluşun hak sahibi olduğu patent ya da patentler ile korunan teknolojileri, lisanslama ya da devir yöntemleri ile edinimine yönelik teknoloji sağlayıcı kuruluştan yapacağı hizmet alımlarına ilişkin harcama ve giderler destek kapsamında değerlendirilir,
  - Müşteri kuruluşun, transfer ettiği teknolojinin uygulamaya alınması için teknoloji sağlayıcı kuruluştan yapacağı kavram doğrulama, prototip geliştirme ve test-analiz hizmet alımları destek kapsamında değerlendirilir.
  - Lisanslanacak veya devredilecek patentler ile ilgili teknoloji değerlendirme hizmeti alımları destek kapsamında değerlendirilir.

1704 – Sanayi Yenilik Ağ Mekanizması (SAYEM) Yeşil Dönüşüm Programı

Yeşil Mutabakata Uyum Kapsamındaki Öncelikli Ar-Ge ve Yenilik Konuları 1704 programı çağrısı kapsamındadır. SAYEM başvurusu yapıldığında hedeflenen ürünün Teknoloji Hazırlık Seviyesi (THS) en az 5, tercihen THS 6 olmalıdır. THS 5 ve üzerindeki teknolojiler kullanılarak ürün veya ürün gruplarının geliştirilmesi ve THS 9'a getirilerek ticarileştirilmesi bu çağrı kapsamındadır. Yalnızca THS 8 ve THS 9 seviyesinden başlayan çalışmaları kapsayan başvurular çağrı kapsamı dışındadır. Desteklenen unsurlar şunlardır:

- Personel giderleri,
- Seyahat giderleri,
- Danışmanlık giderleri,
- Alet, teçhizat, yazılım, yayın alım giderleri,
- Malzeme ve sarf giderleri,
- Genel gider kalemleri,
- Alet, teçhizat, yazılım, yayın alım giderleri,
- Malzeme ve sarf giderleri,
- Hizmet alımı giderleri.

1707 – Siparişe Dayalı AR-GE Projeleri İçin KOBİ Destekleme Programı

1707 Programı ile müşteri gereksinimlerini karşılayan çözüm önerilerinin, KOBİ'ler tarafından Ar-Ge yolu ile ticarileşebilir çıktılara dönüştürülmesi hedeflenmektedir. Proje çıktısının müşteri kuruluş ve/veya tedarikçi kuruluş tarafından ticarileştirileceği; Ar-Ge çalışmalarının tedarikçi kuruluş tarafından gerçekleştirildiği; müşteri kuruluşun, tedarikçi kuruluşun Ar-Ge maliyetlerine katkı sağladığı; hızla ürüne dönüşebilecek ve yüksek ticarileşme potansiyeline sahip Ar-Ge projelerinin desteklenmesi amaçtır. Destek unsurları şunlardır:

i) Personel giderleri, ii) Seyahat giderleri, iii) Danışmanlık giderleri, iv) Hizmet alımı giderleri, v) Alet, teçhizat, yazılım, yayın alım giderleri, vi) Malzeme ve sarf giderleri, vii) Genel giderler.

1711 – Yenilik Destek Programı (Yapay Zeka Ekosistemi Çağrısı)

1711-YZE-2023 kodlu Yapay Zekâ Ekosistem Çağrısı yapay zekâ teknolojilerinin müşteri kuruluşların ihtiyaçları doğrultusunda ürün ya da çözümlere dönüştürülmesine katkı sağlamayı ve Türkiye Yapay Zekâ Ekosistemini harekete geçirmeyi amaçlamaktadır. Bu program kapsamında ilk aşamada dört öncelikli alanın desteklenmesi söz konusudur: Akıllı Üretim Sistemleri, 2) Akıllı Tarım, Gıda ve Hayvancılık, 3) Finans Teknolojileri, 4) İklim Değişikliği ve Sürdürülebilirlik. Desteklenecek unsurlar şunlardır:

i) Personel giderleri, ii) Seyahat giderleri, iii) Danışmanlık giderleri, iv) Hizmet alımı giderleri, v) Alet, teçhizat, yazılım, yayın alım giderleri, vi) Malzeme ve sarf giderleri, vii) Genel gider desteği.

2020 – COST Programı

COST, Avrupalı araştırmacılar arasında etkileşim ve işbirliğini destekleyerek, ulusal olarak desteklenen tüm alanlardaki araştırma projelerinin yürütücülerinin Avrupa düzeyinde oluşturulmuş ağlara (Aksiyonlara) dahil olmalarını sağlamaktadır. Bu amaçla; COST, araştırmanın kendisini finanse etmek yerine Avrupalı araştırmacıların belirli bir konu çerçevesinde işbirliği yapmaları ve deneyim paylaşımları için platform oluşturmayı hedefler.

2020 – ICGEB Destekleri

Ortak Araştırma Destekleri, üye ülkelerdeki araştırmacılar arasında iş birliğini arttırmak, gelişmeye açık laboratuvarlarda araştırma kapasitesinin güçlendirilmesini sağlamak için sunulmaktadır. Organizasyona üye ülkelerin araştırmacılarının oluşturdukları kurs, çalıştay ve araştırma toplantıları 20.000 Euro tutarına kadar desteklenmektedir.

ERA-NET Cofund Aracı Destek Programı

Programa üye ülkelerde Kamu-Kamu iş birliklerini destekleyerek, ulusal ve bölgesel araştırma programları arasındaki koordinasyonun sağlanması, araştırma ve yenilik programlarının geliştirilip güçlendirilerek uluslararası iş birliğinin artırılması hedeflenmektedir. Destek unsurları ve tutarları çağrılara göre değişiklik göstermektedir.

2236 – Uluslararası Deneyimli Araştırmacı (CoCirculation2) Programı

2236 Uluslararası Deneyimli Araştırmacı Dolaşım (CoCirculation2) Programı ile ülkemizin 2023 yılı hedefleri kapsamında, alanında tecrübeli araştırmacıların, araştırma projelerini Türkiye'nin önde gelen akademi veya sanayi kurum ve kuruluşlarında yürütmeleri desteklenecek, ülkemiz tecrübeli araştırmacılar için cazibe merkezi haline getirilecek, yurda dönmek isteyen nitelikli araştırmacılara destek sağlanacak, AR-GE insan kaynağı gelişimine katkıda bulunulacak, uluslararası ve sektörler arası araştırmacı dolaşımı desteklenecektir. Destekler Unsurları şunlardır:

- Maaş,
- Araştırma, eğitim ve ağ kurma harcamalarıdır.

4003 – Bilim Merkezi Kurulması Destek Programı

4003 Programı ile ülkemizde bilim merkezlerinin kurulmasını ve yıllar içinde sayılarının artırılmasını hedeflemektedir. Bu kapsamda il belediyelerinin bilim merkezi kurulması projelerinin desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Ufuk Avrupa (Horizon Europe) Destekleri

Ufuk2020, 80 Milyar Euro'luk bütçeye sahip bir araştırma ve inovasyon programıdır. Program kapsamında sağlık, enerji, ulaşım, vi)bilgi ve iletişim teknolojileri, ileri imalat teknolojileri, gıda, biyoteknoloji, güvenlik, sosyal bilimler alanlarında Avrupa Komisyonu'nun hibe desteği sağladığı projeler desteklenmektedir. Bu Programa yönelik destek unsurları şunlardır:

- Çok Uluslu Araştırma ve İnovasyon İş birliği Destekleri,
- Öncül Araştırma Bireysel Destekleri (European Research Council),
- Burs ve Dolaşım Destekleri (Marie Skłodowska Curie),
- KOBİ Destekleri,
- Ağlara Üyelik Desteği,
- Yabancı Araştırmacı Seyahat Desteği,
- Makine ve teçhizat, sarf malzemeleri, danışmanlıklar, seyahat, çalıştay, toplantı ve benzeri etkinliklere yönelik destekler.

İkili ve Çoklu İşbirliği Proje Destekleri

Bilim ve teknoloji alanında çeşitli ülkelerle hükümetler arası ya da kurumlar arası düzeyde imzalanan ikili iş birliği anlaşmaları çerçevesinde ortak araştırma projelerinin desteklenmesi ve izlenmesi gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda sunulan destek unsurları:

- Makine ve teçhizat, sarf malzemeleri,
- Seyahat, çalıştay, toplantı ve benzeri etkinlikler.

Sanayi Teşvikleri Hazine ve Maliye Bakanlığı AR-GE İndirimi Desteği

TÜBİTAK sanayi teşvikleri başlığında yer alan T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Ar-Ge Vergi indirimi desteğinde, mükelleflerin, münhasıran yeni teknoloji ve bilgi arayışına yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri çerçevesinde, işletmeleri bünyesinde 2008 hesap döneminden itibaren yaptıkları harcamaların %100'ü kurum kazancının tespitinde AR-GE indirimi olarak dikkate alınabilmektedir. Daha önceki hesap dönemlerinde gerçekleştirilen araştırma ve geliştirme harcamaları üzerinden ise %40 oranında AR-GE indirimi hesaplanabilmektedir.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI - I

Organik Tarım ve İyi Tarım Uygulamaları Desteği

Organik tarım ve iyi tarım uygulamaları yapan çiftçilere destek olmayı amaçlayan programdır.

Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli Fark Ödemesi Destekleri

Belirlenmiş olan tarım havzalarından üretilen ürünlerin miktar bazlı desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Düşük Faizli Yatırım ve İşletme Kredi Destekleri

Bu destek üreticilerin tarımsal üretime yönelik finansman ihtiyaçlarının uygun koşullarda karşılanması amacıyla uygulanmaktadır. Belirlenen kriterler doğrultusunda ilave kredi faiz indirimi uygulanmaktadır.

Mazot, Gübre ve Toprak Analizi Desteği

Desteğin amacı; ülkemizde bitkisel üretimi artırmak, verim ve kaliteyi yükseltmek, sürdürülebilirliği sağlamak ve çevreye duyarlı alternatif tarım tekniklerinin geliştirilmesine yönelik, çiftçileri desteklemektir.

Tarım Sigortası Destekleri

Devlet Destekli Tarım Sigortaları Sisteminde amaç; doğal afet ve hastalıkların tarım ve hayvancılıkta neden olduğu zararları kar amacı olmadan sigorta prensipleri çerçevesinde ve teknik esaslara dayalı olarak, sürdürülebilir bir sistemle kısmi de olsa karşılamak, bu sayede üreticileri uzun vadede gelir istikrarına kavuşmalarını sağlamaktır.

Çiftlik Muhasebe Veri Ağı Sistemi Katılım Desteği

Desteğin amacı, tarımsal işletmelerin yıllık gelirlerinin tespit edilmesi, ekonomik analizlerinin yapılması, tarım sektörü ve tarımsal ürün pazarlarındaki durumun değerlendirilmesi amacıyla; işletmelerden yapısal, fizikî ve malî nitelikte veri ve bilgilerin toplanmasına imkân sağlayan, Avrupa Birliği uygulamaları ile uyumlu bir veri ağı sisteminin, ulusal ihtiyaçlar da göz önünde bulundurularak kurulmasını sağlamaktır.

Sertifikalı Tohum, Fidan Kullanım ve Sertifikalı Tohum Üretim Desteği

Desteğin amacı; ülkemizde bitkisel üretimi artırmak, verim ve kaliteyi yükseltmek, sürdürülebilirliği sağlamak ve çevreye duyarlı alternatif tarım tekniklerinin geliştirilmesine yönelik çiftçileri desteklemektir.

Biyolojik ve Biyoteknik Mücadele Desteği

Desteğin amacı; bitkisel üretimde kimyasal mücadele yerine alternatif mücadele tekniklerinin uygulanmasıyla kimyasal ilaç kullanımının azaltılması, insan sağlığının ve doğal dengenin korunması için biyolojik ve/veya biyoteknik mücadele yapan üreticilere desteklemektir.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI - II

Damızlık Sığır İşletmesi Yatırımlarının Desteklenmesi

Desteğin amacı; Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) kapsamındaki Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa ve Şırnak illerinde sütçü ve kombine ırklarla, Doğu Anadolu Projesi (DAP) kapsamındaki Ağrı, Ardahan, Bingöl, Bitlis, Erzincan, Elazığ, Erzurum, Hakkari, Iğdır, Kars, Malatya, Muş, Tunceli ve Van ile Bayburt ve Gümüşhane illerinde etçi ve kombine ırklarla kurulacak damızlık amaçlı sığır işletmesi yatırımlarının desteklenmesidir.

Ağaçlandırma Desteklemeleri

Desteğin amacı; ağaçlandırma, rehabilitasyon, erozyon ve sel kontrolü, çığ ve heyelanların önlenmesi, mera ıslahı, ağaç ıslahı, orman ağaç, ağaççık ve florasına ait tohum ve fidan üretimi, fidanlık ve imar-ihya çalışmalarına katkı sağlamaktır.

İşlenmiş Su Ürünlerinin Desteklenmesi

Desteğin amacı; su ürünleri yetiştiricilik belgesine sahip olan ve ürünlerini Tarım ve Orman Bakanlığı (Bakanlık)'nca onaylı işleme ve değerlendirme tesislerinde dondurulmuş veya soğutulmuş olarak işleyip paketleyerek iç piyasada tüketilmek üzere satan yetiştiricilerin, 1 yıl süreyle desteklenerek su ürünleri piyasasının düzenlenmesine katkı sağlamaktır.

ORKÖY Kredileri

Ormanların korunması, geliştirilmesi, işletilmesi ve genişletilmesi hedeflerine ulaşmak üzere, orman köylülerinin kalkındırılmalarına katkıda bulunmak ve ormanlara olabilecek baskıyı azaltmak için orman köylülerine, kooperatiflere ve kooperatif üst kuruluşlarına hibe ve kredi kullandırılması amaçlanmaktadır.

KKYDP Kırsal Kalkınmada Uzman Ellerin Desteklenmesi

Bitkisel üretim, hayvansal üretim, su ürünleri üretimi, yöresel ürünler ile bu ürünlerin işlenmesi, depolanması ve paketlenmesine yönelik projelerin desteklenmesi amaçlanmaktadır. Desteklenen konular şu şekildedir:

- Hayvansal üretime yönelik destekleme projeleri kapsamında; 1) Büyükbaş hayvan yetiştiriciliği, 2) Küçükbaş hayvan yetiştiriciliği, 3) Arı yetiştiriciliği ve bal üretimi, 4) Ana arı yetiştiriciliği, arı sütü, polen ve benzeri arı ürünleri üretimi, 5) İpekböceği yetiştiriciliği ve tesis yapımı,
- Bitkisel üretime yönelik destekleme projeleri kapsamında; 1) Kapama meyve bahçesi tesisi, 2) Fide, fidan yetiştiriciliği 3) İç ve dış mekân süs bitkisi yetiştiriciliği, 4) Kontrollü örtü altı yetiştiriciliği, 5) Kültür mantarı üretimi ve tesis yapımı, 6) Organik ve organomineral gübre üretim tesisleri, 7) Bitkisel üretimde zararlı organizmalar ile mücadelede kullanılan biyolojik veya biyoteknik mücadele ürünlerine yönelik üretim projeleri,
- Maksimum üretim kapasitesi 29 ton/yılı aşmamış olması koşuluyla, su ürünleri üretimine yönelik destekleme projeleri kapsamında; 1) Alabalık, yayın balığı, sazan, mersin balığı, tilapya, karabalık entansif üretim tesisleri ve/veya kuluçkahaneleri, 2) Midye ve kara salyangozu entansif üretim tesisi,
- Coğrafi işaretli ürün ve geleneksel ürün üretimine yönelik projeler
- Yukarıda yer alan konulara ait ve üretilen ürünlerin işlenmesi, depolanması ve paketlenmesine yönelik proje konuları.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI - III

Damızlık Sığır İşletmesi Yatırımlarının Desteklenmesi

Desteğin amacı; Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) kapsamındaki Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa ve Şırnak illerinde sütçü ve kombine ırklarla, Doğu Anadolu Projesi (DAP) kapsamındaki Ağrı, Ardahan, Bingöl, Bitlis, Erzincan, Elazığ, Erzurum, Hakkari, Iğdır, Kars, Malatya, Muş, Tunceli ve Van ile Bayburt ve Gümüşhane illerinde etçi ve kombine ırklarla kurulacak damızlık amaçlı sığır işletmesi yatırımlarının desteklenmesidir.

Ağaçlandırma Desteklemeleri

Desteğin amacı; ağaçlandırma, rehabilitasyon, erozyon ve sel kontrolü, çığ ve heyelanların önlenmesi, mera ıslahı, ağaç ıslahı, orman ağaç, ağaççık ve florasına ait tohum ve fidan üretimi, fidanlık ve imar-ihya çalışmalarına katkı sağlamaktır.

İşlenmiş Su Ürünlerinin Desteklenmesi

Desteğin amacı; su ürünleri yetiştiricilik belgesine sahip olan ve ürünlerini Tarım ve Orman Bakanlığı (Bakanlık)'nca onaylı işleme ve değerlendirme tesislerinde dondurulmuş veya soğutulmuş olarak işleyip paketleyerek iç piyasada tüketilmek üzere satan yetiştiricilerin, 1 yıl süreyle desteklenerek su ürünleri piyasasının düzenlenmesine katkı sağlamaktır.

ORKÖY Kredileri

Ormanların korunması, geliştirilmesi, işletilmesi ve genişletilmesi hedeflerine ulaşmak üzere, orman köylülerinin kalkındırılmalarına katkıda bulunmak ve ormanlara olabilecek baskıyı azaltmak için orman köylülerine, kooperatiflere ve kooperatif üst kuruluşlarına hibe ve kredi kullandırılması amaçlanmaktadır.

KKYDP Kırsal Kalkınmada Uzman Ellerin Desteklenmesi

Bitkisel üretim, hayvansal üretim, su ürünleri üretimi, yöresel ürünler ile bu ürünlerin işlenmesi, depolanması ve paketlenmesine yönelik projelerin desteklenmesi amaçlanmaktadır. Desteklenen konular şu şekildedir:

- a) Hayvansal üretime yönelik destekleme projeleri kapsamında; 1) Büyükbaş hayvan yetiştiriciliği, 2) Küçükbaş hayvan yetiştiriciliği, 3) Arı yetiştiriciliği ve bal üretimi, 4) Ana arı yetiştiriciliği, arı sütü, polen ve benzeri arı ürünleri üretimi, 5) İpekböceği yetiştiriciliği ve tesis yapımı,
- b) Bitkisel üretime yönelik destekleme projeleri kapsamında; 1) Kapama meyve bahçesi tesisi, 2) Fide, fidan yetiştiriciliği 3) İç ve dış mekân süs bitkisi yetiştiriciliği, 4) Kontrollü örtü altı yetiştiriciliği, 5) Kültür mantarı üretimi ve tesis yapımı, 6) Organik ve organomineral gübre üretim tesisleri, 7) Bitkisel üretimde zararlı organizmalar ile mücadelede kullanılan biyolojik veya biyoteknik mücadele ürünlerine yönelik üretim projeleri,
- c) Maksimum üretim kapasitesi 29 ton/yılı aşmamış olması koşuluyla, su ürünleri üretimine yönelik destekleme projeleri kapsamında; 1) Alabalık, yayın balığı, sazan, mersin balığı, tilapya, karabalık entansif üretim tesisleri ve/veya kuluçkahaneleri, 2) Midye ve kara salyangozu entansif üretim tesisi,
- ç) Coğrafi işaretli ürün ve geleneksel ürün üretimine yönelik projeler
- d) Yukarıda yer alan konulara ait ve üretilen ürünlerin işlenmesi, depolanması ve paketlenmesine yönelik proje konuları

TARIM VE ORMAN BAKANLIğI - IV

Geleneksel Zeytin Bahçelerinin Rehabilitasyonu

Geleneksel zeytin bahçesi alanının, en az 1/5'inde, ihtiyaç duyulan ağaçlarda gençleştirme budaması yapacağını tespit ettiren ve gençleştirme budamasını yapan çiftçilere budanan alan üzerinden destekleme yapılması amaçlanmaktadır.

Hayvancılık Destekleri

Desteğin amacı; ülkemiz hayvancılığının geliştirilmesi ve sürdürülebilirliğin sağlanması, hayvancılık politikalarının yürütülmesinde etkinliğin artırılması, yerli hayvan genetik kaynaklarının yerinde korunması ve geliştirilmesi, kayıtların güncel tutulması, hayvan hastalıklarıyla mücadele ve sağlıklı hayvansal üretim için yetiştiricilerin desteklenmesidir.

Küçük Aile işletmesi Desteği

Yaş ay ve fındık ürünleri hariç, açıkta ve/veya rtaltı ünitelerinde meyve, sebze, süs bitkisi ile tıbbi ve aromatik bitki yetiştiriciliği yapan gerçek kişi çiftçilerin desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Küçük lekli Balıkçılığın Desteklenmesi

Deniz ve i sulardaki küçük ölçekli balıkçı gemilerinin av, avcılık ve sosyo-ekonomik verilerinin toplanması ve sürdürülebilir yönetiminin sağlanması amaçlanmaktadır.

2022-2027 Yılları Sözleşmeli Besiciliğin Desteklenmesi

Mevcut besi işletmelerinin atıl kapasitelerinin üretime kazandırılması, kırmızı et üretiminin sürdürülebilirliğinin sağlanması, üreticinin girdi tedarikinin önceden planlanması ve sektöre model teşkil etmesi amaçlanmaktadır.

ÇATAK evre Amaçlı Tarımsal Arazilerin Korunması Desteği

ÇATAK Programında, toprak ve su kalitesinin korunması, doğal kaynakların sürdürülebilirliği, erozyonun önlenmesi ve tarımın olumsuz etkilerinin azaltılmasına yönelik alanların korunması amaçlanmaktadır.

Fındık reticilerini Destekleme

Ruhsatlı alanlardaki üreticilere verilen destektir.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI DESTEKLERİ - I

Sinema Filmlerinin Desteklenmesi

- 5224 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanun, Sinema Sektörünün Desteklenmesi Hakkında Yönetmelik ve 5224 sayılı Kanun kapsamında Etkinlik ve Projeler ile Sinema Sanatçılarının Desteklenmesine ilişkin Usul ve Esaslar çerçevesinde şu konulara devlet destekleri temini mümkündür:
- i) Animasyon Film Yapım Desteği, ii) Belgesel Film Yapım Desteği, iii) Çekim Sonrası Desteği, iv) Dağıtım ve Tanıtım Desteği, v) Dizi Film Desteği, vi) İlk Uzun Metrajlı Kurgu Film Yapım Desteği, vii) Kısa Film Yapım Desteği, viii) Ortak Yapım Desteği, ix) Proje Geliştirme Desteği, x) Senaryo ve Diyalog Yazım Desteği, xi) Uzun Metrajlı Sinema Film Yapım Desteği, xii) Yerli Film Gösterim Desteği, xiii) Yabancı Film Yapım Desteği, xiv) Sinema Alanındaki Etkinlik ve Proje Desteği

Kültür Merkezleri Yapım Desteği

1 No'lu Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 9. Bölüm 277. Maddesi a, b, d ve e bendi ile 285. Maddesi'nin f bendi, 2013 yılından itibaren Resmî Gazete'de yayımlanan yatırım programları, "Kamu Eliyle Yapılan Kültür Yatırımlarına Destek Projesi Hakkında Esas ve Usuller" olmak üzere mali kaynak yetersizliği nedeniyle başlanılamayan veya bitirilemeyen kültür yatırımlarının gerçekleştirilerek kamunun hizmetine sunulmasının sağlanmasına yönelik olarak kültür merkezi / evi yapım işleri desteklenmektedir.

Kültür Varlığı Olarak Tescilli Taşınmazlara Proje ve Uygulama Yardımı

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ve Taşınmaz Kültür Varlıklarına Yardım Sağlanmasına Dair Yönetmelik uyarınca korunması gerekli taşınmaz kültür varlıklarının belgelenmesinin ve korunmasının sağlanmasına yönelik mimarlık, koruma, restorasyon, inşaat, turizm projelerine finansal, aynı ve teknik yardım verilmektedir.

Yerli Eser Yazım Desteği

- 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 133/B maddesi gereği ve Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü Sanat Yönetim Kurulu Kararı. Destek Alanları ve Yararlanma Şartları uyarınca yeni yerli yazarları teşvik etmek ve sahne sanatlarının gelişimi için yerli eserlerin nitelik ve nicelik olarak zenginleşmesini sağlamak amacıyla Yerli Eser Yazımı Desteği sağlanmaktadır. Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü arşivinde bulunan oyunlardan, tiyatrolarda ilk kez sahnelenmesine karar verilen eserler de bu teşvikten yararlanabilmektedir.
- Yurtdışı Turizm Fuarlarına Katılımın ve Turizm Tanıtma ve Pazarlama Faaliyetlerinin Desteklenmesi
- Yurt Dışı Turizm Fuarlarına Katılımın ve Turizm Tanıtma ve Pazarlama Faaliyetlerinin Desteklenmesine İlişkin Tebliğ uyarınca şu destekler verilmektedir:
- i) Yurtdışı turizm fuarlarına katılım desteği, ii) Bireysel veya ilgili sektör meslek birliğinin/derneğinin öncülüğünde grup olarak, tesisleri ile birlikte bölge tanıtımı amacıyla yurtdışında gerçekleştirecekleri, kokteyl, çalıştay, sergi ve benzeri etkinliklere ilişkin destekler, iii) Bölge tanıtımı için hazırlanan projeleri kapsamındaki reklam gideri desteği.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI DESTEKLERİ - II

2634 Sayılı Turizm Teşvik Kanunu İle Sağlanan Destekler

2634 Sayılı Turizm Teşvik Kanunu uyarınca verilen destekler şunlardır:

i) Yurtdışı Turizm Fuarlarına Katılım Desteği, ii) Taşınmaz malların turizm amaçlı kullanımı amacıyla 49 yıllığına yapılan tahsisler, iii) Turizm kredileri, iv) Orman fonuna katkı bedelinin taksitlendirilmesi, v) Elektrik, gaz ve su ücretlerinde indirim, vi) Haberleşme kolaylıkları, vii) Yabancı uzman ve personel çalıştırabilme, viii) Alkollü içki satışına sağlanan kolaylıklar

Teknik Yardım Desteği

Mali Yardım Genelgesi 2019/01 uyarınca şu konuları içeren çevre düzenlemesi ve altyapı uygulamalarına yapılan destekler:

i) Katı atık bertaraf tesisi, ii) Atık su arıtma tesisi-sistemleri, iii) Kanalizasyon- kolektör hattı veya şebekesi, iv) İçme suyu tesis ve sistemleri, v) Jeotermal suyun tesis ve sistemleri, vi) Trafo ve aydınlatma sistemleri, vii) Kış sporları mekanik tesisleri ve altyapı uygulamaları, viii) WC ve fosseptik, ix) Çevre, meydan, park ve yol düzenlemeleri gibi altyapı uygulamaları

Sponsorluk Desteği

5228 sayılı Kanun ve 178 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile 2005/13 sayılı Genelge uyarınca Bakanlıkça desteklenen veya desteklenmesi uygun görülen faaliyetlere ilişkin harcamalar ile bu amaçla yapılan her türlü bağış ve yardımların %100'ü kurumlar vergisi matrahının tespitinde kurum kazancından, gelir vergisi matrahının tespitinde, gelir vergisi beyannamesinde bildirilecek gelirlerden indirilmektedir.

Çeviri ve Yayım Destek Programı (TEDA) ve Edebiyat Eserlerini Destek Projesi (EDES)

1) 12/07/2017 tarih ve 138826 sayılı Bakanlık Makamı Onayı ile yürürlüğe giren "Türk Kültür, Sanat ve Edebiyat Eserlerinin Dışa Açılımını Destekleme Projesi (TEDA) Yönergesi" uyarınca edebi eserlerin çevirisi, basımı ve tanıtımı için maliyete göre değişen oranda destek verilmektedir.

2) 26.08.2017 tarihli ve 30166 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Edebiyat Eserlerinin Desteklenmesi Hakkında Yönetmelik uyarınca "ilk eser" niteliği taşıyan edebiyat eserlerini yayımlayacak yayınevlerine "yayın desteği" sağlanmaktadır.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI DESTEKLERİ - III

Kültür Yatırımları ve Girişimlerini Teşvik

5225 sayılı Kültür Yatırımlarını ve Girişimlerini Teşvik Kanunu, Kültür Yatırımlarının ve Girişimlerinin Belgelendirilmesine ve Niteliklerine İlişkin Yönetmelik, Kültür Yatırım ve Girişimlerine Taşınmaz Kullanılması Hakkında Yönetmelik, Kültür Yatırım ve Girişimlerine Gelir Vergisi Stopajı, Sigorta Primi İşveren Payı ve Su Bedeli İndirimi ile Enerji Desteği Uygulanmasına Dair Yönetmelik uyarınca 5225 sayılı Kültür Yatırımlarını ve Girişimlerini Teşvik Kanunu kapsamında Kültür Girişimcisi ve Kültür Yatırımcısı Belgesi almış tüzel kişiliklere indirim, teşvik, taşınmaz mal tahsisini içeren şu destek unsurları sunulmaktadır:

- Taşınmaz mal tahsisi,
- Gelir vergisi stopajı indirimi,
- Sigorta primi işveren payı indirimi,
- Enerji desteği,
- Su bedeli indirimi uygulaması

Görsel Sanatlar Dalındaki Destekler

Mülga 4848 No'lu Kültür ve Turizm Bakanlığı Teşkilat Görevleri Kanun uyarınca Bakanlıkça verilen olur çerçevesinde görsel sanatlar alanında eser üreten sanatçılar desteklenmektedir.

Fikri Mülkiyet ve Kültür Endüstrilerine Yönelik Destekler

5/12/1951 tarihli ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Fikir ve Sanat Eserlerini İçeren Taşıyıcı Materyaller ile Bu Eserlerin Çoğaltılmasına Yarayan Teknik Cihazların Bedellerinden Yapılan Kesintilerin Kullanımına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik uyarınca şu konularda destekler verilmektedir:

- Fikrî mülkiyet sisteminin güçlendirilmesine yönelik faaliyetler ve projeler,
- Kültürel ve sanatsal faaliyetlerin yürütülmesine yönelik faaliyetler ve projeler.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI DESTEKLERİ - IV

Etkinlik ve Proje Desteği

Kültür ve Turizm Bakanlığınca Yerel Yönetimlerin, Derneklerin ve Vakıfların Projelerine Yapılacak Yardımlara ilişkin Yönetmelik Kültürel değerlerimizi ve zenginliklerimizi yaşatıcı, yayıcı, destekleyici, geliştirici ve tanıtıcı projelere nakdi destek sağlanmaktadır. Destek koşulları şu şekildedir:

Yerel, ulusal ve uluslararası nitelikteki şenlik, festival, anma günleri, konser, sergi, gösteri, kongre, sempozyum, seminer, panel, güzel sanatlar, fuar ve benzeri etkinliklere ilişkin projeler, ii) Projenin kültürel, sanatsal ve turistik gelişmeye ve tanıtıma katkı sağlamaya yönelik olması.

Bilimsel Toplantı Düzenleme Bilimsel Etkinliğe Katılım ve Kazı Yüzey Araştırmaları

664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Yüksek Kurum Yönetim Kurulu 07/02/2017 Tarihli ve 734/2 sayılı İlke Kararı uyarınca destek alanları şunlardır:

i) Bilimsel toplantı düzenlenmesi, ii) Bilimsel etkinliğe katılım, iii) Kazı / Yüzey Araştırmaları.

Bilimsel Proje Desteği

664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname uyarınca Yüksek Kurum bünyesindeki kurumların görev alanına giren konularda, Türk dili, tarihi, kültürü ile bütün yönleriyle Atatürk ve eseri üzerinde bilimsel nitelikte olan her türlü araştırma projeleri, belgesel, yayın, çeviri vb. projeler desteklenmektedir. Bu çerçevede verilen destek unsurları şunlardır:

i) Seyahat giderleri, ii) Sarf malzemesi alım giderleri, iii) Makine teçhizat alet giderleri, iv) Hizmet alımı giderler

Aile ve Çocuk Dostu Yapım ve Dizilerin Teşvik Edilmesi

6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun ile Aile ve Çocuk Dostu Yapım ve Dizilerin Teşvik Edilmesine Dair Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik uyarınca ailenin ve çocukların korunması ilkesini gözeterek ailenin bütünlüğü ve sürekliliği ile çocuk ve gençlerin fiziksel, zihinsel ve ahlaki gelişimlerini destekleyecek nitelikteki aile ve çocuk dostu yapım ve dizileri teşvik edilmektedir.

DİĞER BAKANLIKLARIN DESTEKLERİ

ENERJİ ve TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI

Enerji Verimliliği Destek Programı

Program, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bünyesinde 2022 yılında kapanmıştır.

5. Bölge Teşvikleri

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına yapılması ardından Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının vereceği proje onayına istinaden yıllık asgari 500 TEP enerji tüketimi olan mevcut imalat sanayi tesislerinde gerçekleştirilecek, mevcut duruma göre en az %15 oranında enerji tasarrufu sağlayacak şekilde tasarlanan enerji verimliliğine yönelik yatırımlar, yapılacağı bölgeye bakılmaksızın 5. Bölgede yapılacak olan yatırımlara sağlanan teşviklerden yararlandırılmaktadır. Faydalanılacak teşvikler, katma değer vergisi istisnası, gümrük vergisi muafiyeti, vergi indirimi, sigorta primi işveren hissesi desteği, faiz desteği ve yatırım yeri tahsisidir.

ÇEVRE ŞEHİRCİLİK ve İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

Atık Su Arıtma Tesisi Enerji Teşviki

Çevre Kanunu'nun 29. Maddesi Uyarınca Atık su Arıtma Tesislerinin Teşvik Tedbirlerinden Faydalanmasında Uyulacak Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik uyarınca atık suların arıtılması amacıyla atık su arıtma tesislerinde kullanılan ve ödemesi yapılan bir önceki yıla ait elektrik enerjisi gideri Bakanlar Kurulunca belirlenen oranda atık su altyapı tesisi yönetimlerine geri ödenir.

SAĞLIK BAKANLIĞI

Stratejik AR-GE Projelerini Destekleme Programı

Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı (TÜSEB) tarafından ilan edilen konularda sağlık bilim ve teknolojileri alanında araştırma ve geliştirme projeleri ile diğer projeler desteklenmektedir. Desteklenen unsurlar şunlardır:

i) Proje ile ilgili olan arge harcamaları, ii) Pazarlama ve ticari amaçlı reklam giderleri, iii) Posta hariç haberleşme amaçlı giderler, iv) Isıtma ve aydınlatma giderleri, v) Altyapıya yönelik inşaat giderleri, vi) İdari personel giderleri.

DİĞER BAKANLIKLARIN DESTEKLERİ

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

Staj Desteği

İşletmede beceri eğitimi ve staj faaliyetlerinin niteliğini artırmak ve işletmelerin bu anlamda mali yükümlülüklerini azaltmak amacıyla 2016 yılında 3308 sayılı kanuna eklenen geçici madde ile işletmelerin öğrencilere ödeyeceği ücrete devlet desteği getirilmiştir. İlgili kanun maddesine göre 5 yıl boyunca işletmeler tarafından öğrencilere ödenen asgari ücretin en az %30'unun 20 ve üzeri personel çalıştıran işletmelerde 1/3'ü, 20 altı personel çalıştıran işletmelerde ise 2/3'ü devlet desteği olarak ödenmektedir.

Özel Teknik Okul Desteği

Özel mesleki ve teknik ortaöğretimi teşvik etmek, özellikle organize sanayi bölgelerinde (OSB) mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları açarak mesleki eğitim – sektör işbirliğini üst seviyeye taşımak ve sektörün talep ettiği nitelikli işgücünü kendi atölyelerinde yetiştirmesine imkân sağlamak amacıyla 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununun 12 maddesi gereğince organize sanayi bölgelerinde açılan mesleki ve teknik eğitim okullarında öğrenim gören her bir öğrenci için resmî okullarda öğrenim gören bir öğrencinin okul türüne göre devlete maliyetinin bir buçuk katını geçmemek üzere devlet desteği yapılmaktadır. Destek verilecek alanlar ve tutarlar her eğitim öğretim yılı itibarıyla Maliye Bakanlığı ile Bakanlık tarafından müştereken belirlenerek, Bakanlık bütçesine bu amaçla konulan ödenekten karşılanmaktadır. 2017-2018 eğitim ve öğretim yılından itibaren OSB dışında bulunan mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarına da öğrenci başına devlet desteği verilmeye başlanmıştır.

Kadın, Genç, Mesleki Yeterlilik Belgesi Desteği

Bkz. Sosyal Güvenlik Kurumu teşvikleri

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI SİVİL TOPLUMLA İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Derneklere Yardım Desteği

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 29. maddesi ve Dernek, Vakıf, Birlik Kurum, Kuruluş, Sandık ve Benzeri Teşekküllere Genel Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerinin Bütçelerinden Yardım Yapılması Hakkında Yönetmeliğin 10 uncu maddesine dayanılarak hazırlanan, 03/03/2017 tarihli İçişleri Bakanlığı Bütçesinden Derneklere Yardım Yapılması Hakkında Yönerge kapsamında derneklere hazırladıkları projeleri gerçekleştirmek üzere yardım yapılmaktadır. 2023 yılı için desteklenecek proje konuları şunlardır:

i) Sivil toplum kuruluşlarının kapasitelerinin artırılması, ii) Kamu-STK iş birliği ve STK'ların karar alma mekanizmalarına aktif katılımının sağlanması, iii) İnsan hakları ve demokrasi, iv) Şehit yakınları ve gazilerin desteklenmesi, v) Uyuşturucu ve madde bağımlılığı ile mücadele, vi) Göç ve uyum, vii) Gönüllülük, viii) Sosyal girişimcilik, ix) Afet bilinci, x) Trafik bilinci, xi) Kadın hakları, aile değerlerinin korunması ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi, xii) Toplumsal dayanışmanın desteklenmesi, xiii) Toplumsal kalkınmanın desteklenmesi, xiv) İstihdamın artırılması, xv) Engelliler ve sosyal risk altındaki grupların desteklenmesi, xvi) Eğitim, kültür, sağlık ve spor, xvii) Tarihi ve kültürel değerlerin korunması, xviii) Hayvan hakları, xix) Çevre ve doğal yaşamın korunması.

DİĞER BAKANLIKLARIN DESTEKLERİ

AİLE ÇALIŞMA ve SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI

Aile Destek Merkez (ADEM) Programı

SYD (Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik) kapsamındaki kadınların devlet ve millet kaynaşmasını sağlamak üzere, psikososyal, sosyokültürel, mesleki ve kişisel yönden gelişimleri ile toplumsal entegrasyonlarını sağlamaya yönelik faaliyet gösteren merkezler olan ADEM'lerin desteklenmesi için kaynak aktarımı.

Sosyal Dayanışma Merkezi (SODAM) Programı

Roman vatandaşlarımızın yoğun olarak yaşadığı yerlerde SYD kapsamındaki vatandaşlarımızın toplumsal entegrasyonlarını sağlamak üzere, psikososyal, sosyokültürel, mesleki, sanatsal ve kişisel gelişimlerini sağlamaya yönelik olarak faaliyet gösteren merkezler olan SODAM'ların desteklenmesi için kaynak aktarımı.

Evsizlere Konaklama Projesi

Evsiz, mekansız ve kimsesiz vatandaşların tespit edilerek temizlik, sağlık, temel gıda, giyim ve benzeri diğer ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla yürütülen yardımları kapsar.

Sosyal Hizmet Projeleri

SYD kapsamındaki dezavantajlı grupların ihtiyaç duyduğu eksikliklerin giderilmesine yönelik çeşitli projeler desteklenmesine yönelik programdır.

Vakıf Modernizasyonu Projeleri

SYD Vakıflarının fiziki koşullarının iyileştirilmesine yönelik projelere destek verilmesini öngören programdır.

Kuruluş Bakımından Ayrılan Gençlerin Sosyal Yönden Desteklenmesi Projesi

Reşit olarak veya akademik yaşamlarını tamamlayarak kuruluş bakımından ayrılan ve "2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu kapsamında istihdam hakkı" bulunan gençlerin, uzun vadeli sigorta kollarına tabi bir işte ilk kez istihdam edilmelerinden bir ay sonrasına kadar konaklama ve yemek ihtiyaçlarının giderilmesine yönelik sosyal hizmet projesidir.

BAZ Girişim

İhracat Mentorunuz BAZ Girişim, küresel pazarları kazanmada devlet destekleri, dijital pazarlama ve ihracat danışmanlığıyla yanınızda.

bazgirisim.com

+90 545 149 95 27